

СТО И СЕДЕМДЕСЕТО ЗАСЕДАНИЕ
София, петък, 28 юни 1991 г.
(Открито в 10 ч. и 15 м.)

Председателствували: председателят Николай Тодоров
и заместник-председателят Гиньо Ганев

Секретар : Иван Хараламбиев

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ (звъни): Господа, кворумът е налице. Заседанието се открива.

Св. ст. — **Проектът за дневен ред** ви е раздаден.

1. Второ четене на проекта за Конституция на Република България.

2. Ратифициране на спогодбата за търговски отношения между правителството на Република България и правителството на Съединените американски щати.

3. Отговори на питання.

Давам думата на господин Бойко Димитров във връзка с дневния ред.

БОЙКО ДИМИТРОВ: Господин председателстващ, госпожи и господа народни представители! Моето предложение е ^{св. ст.} т. 3 от дневния ред да отпадне. Вчера имахме достатъчно възможности да изслушаме Министерския съвет. Трябва да посветим днешния работен ден за делова, оперативна работа по оставащите текстове на Конституцията.

Предложението ми е формално и моля, да се постави на гласуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Също по дневния ред думата има господин Велев.

КРАСИМИР ВЕЛЕВ: Аз подкрепям да остане точка първа в дневния ред. Въздържам се от точка втора преди обяснението на Бюрото от какъв порядък на спешност е приемането на тази точка и категорично съм против точка трета.

НЧ/ЗТ 119.1

Правя още едно предложение към залата и Бюрото - днес да работим до 14 часа и ако не приемем всички точки от Конституцията това, което остане, да оставим за вторник. На всички нас е известно, че народното представителство и особено Конституционната комисия почти е блокирана от много предложения, а и всички са преуморени. Помислете сериозно в състояние ли сме да работим повече от това.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има ли други становища по дневния ред?

Аз ще ви предам разбирането на Бюрото.

Първо, ¹ - Конституцията. Намерението е, говоря и от името на Конституционната комисия, при една организирана, осмислена работа в днешния ден е възможно да приключи ^{1/2} Второто четене на този проект. (Ръкопляскане) Затова сега ще трябва да продължим, това ще кажа и като докладчик след минута, с текста, който е раздаден вчера от името на комисията. В момента се пише допълнително становището на комисията по няколко текста, които бяха гледани сега. Те, ако преминат през залата ще трябва да приключим и с последната глава "Герб, химн, преходни разпоредби", за да може от утре нататък да се чакат и да се работи в тези три дни по допълнителни ² предложения, ако такива постъпят. Ако днес направим това, утре не трябва да има заседание на Великото Народно събрание, за да може ³ народните представители да се съсредоточат върху приетото и неприетото и да подпомогнат добре конституционния процес. Това е едно.

Второ, ратификацията на спогодбата за търговски отношения със Съединените американски щати. От Министерския съвет се помоли и мисля, че пречка за това няма, днес по някое време при готовност на комисииите, която вече струва ми се е налице, да премине и тази ратификация.

Съображенията на правителството - има данни, че президентът на Съединените ^{американски} щати ^Р Джордж Буш е представил и поискал тази ратификация от американския конгрес час по-скоро. Добре би било от политическата гледна точка и ние да имаме една такава ратификация, даже преди решението за този акт.

... Пречка няма.

Предложението на Бюрото, на трето място, днес да няма наистина точка 3, като се има предвид колко трудно премина даже процедурата по обикновените актуални въпроси и отговори вчера.

Ако няма други предложения, Бюрото ви приканва да гласуваме в поредицата, която е пред вас. Точка 1 - Конституция, т. 2 - Ратификация. Гласувайте, моля ви!

С 249 гласували за, 1 против, 2 въздържали се това е дневния ред за днес.

ДНЕВЕН РЕД:

1. Второ четене на проекта за Конституция на Република България.

2. Ратифициране на спогодбата на търговски отношения между правителството на Република България и правителството на Съединените американски щати.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Преминаваме към разглеждането на точка първа:

ВТОРО ЧЕТЕНЕ НА ПРОЕКТА ЗА КОНСТИТУЦИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ.

Господин Гиньо Ганев има думата.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, аз ви призовавам към едно максимално внимание - вглеждане в текстовете, организирана и квалифицирана кратка дискусия, за да може гласуването да преминава в един истински парламентарен стил.

Чл. 69, отворете пред себе си текста, бяхме стигнали дотам. Става дума за ал. 2.

"Ал. 2. Народен представител, избран за министър, прекъсва изпълнението на правомощията си за времето, през което е министър. В този случай той се замества по определен от закона ред".

Очевидно става дума, че се замества в парламента. Подчертаното с по-плътни букви второ изречение е единственото, което трябва да се разгледа и гласува. Другото е правен факт.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има ли някой да се изкаже?

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Господин председател, предлагам да се гласува второто изречение на ал. 2 на чл. 69, което да гласи: "В този случай той се замества в Народното събрание по определен от закона ред". Гласувайте това!

4

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля, гласувайте така както е предложен текстът на чл. 69, ал. 2 (допълнението). Гласували 257 народни представители. От тях 252^{са} за, 1-против, 4 въздържали се - приема се прочетения¹ текст на чл. 69, ал. 2.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Следва според раздадения текст чл. 82, ал. 2 (чета) "Народното събрание приема законите и другите актове с мнозинство повече от половината от присъстващите народни представители, освен когато Конституцията изисква друго мнозинство".

Това е текста. По него предложения няма. Нека, господин председател, парламентаристи, които искат думата да направят това по-бързо.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Поставям на гласуване прочетения текст. Не виждам никой да иска думата. Гласувайте ал. 2 на чл. 82.

Гласували 246 народни представители. От тях 242^{са} за, 2-против, 2 въздържали се - ал. 2 на чл. 82 се приема.

Господин Ганев, продължете по-нататък.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: По чл. 85 би трябвало да имате ^{през събор} и първоначалния цялостен проект. Отнася се до компетенциите на Народното събрание.

За т. 4 се предлага: "насрочва избори за Президент на Републиката";

За т. 7 се предлага следният текст: "избира и освобождава ръководителите на Българската народна банка и на други, определени със закон ведомства с национално значение". Такива ведомства?....

По тези текстове няма предложения. Може да се помисли само за това странно понятие "ведомства с национално значение". Досега тази администрация се наричаше министерства и други ведомства и никога те не са се делили на ведомства от национално и друго значение. Това е въпрос на редакция.

По т. 4 няма никакво колебание и предложения, моля да се гласува.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Гласуваме текста на т. 4 от чл. 85. Моля, гласувайте.

От 249 са гласували 242 - за, 2 - против, и 5 въздържали се.

текстът на т. 4 се прие

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Предложен е според мен, много по-чисто съставен текст. А именно: "Точка 7. избира и освобождава ръководителите на Българската народна банка (това трябва да бъде така, защото са един колектив с отговорности) и на други институции, определени със закон";

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Имате думата.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Моето предложение за редакция на този текст след думата "банка" да сложим точка, т.е. : "Народното събрание избира и освобождава ръководителя на Българската народна банка". Това е ведомството, чийто ръководител смятам, че трябва да се избира от парламента. Що се отнася до всички останали определени със закон ведомства, така да кажем, национално значение, най-важни мисля, че трябва да бъдат назначавани от президента по предложение съответно на Министерския съвет, като там парламентът има контролна функция, т.е. да се иска одобрението на съответната парламентарна комисия.

(Шум в залата)

Сл. Р/НП

120.1

Правя това предложение, защото малко по-надолу, ако погледнете на стр. ¹³ от тези листчета, които държите в ръцете си, към правомощията на Президента (чл.109) се предлага т. ⁷ да отпадне. Аз предлагам именно там да бъде казано, че: "Президентът назначава ръководителите на определени със закон ведомства, по предложение на Министерския съвет и с одобрението на Народното събрание, респективно на ^{съответните} парламентарни комисии".
 Имам предвид и ^{във} Радио, и ^{във} Телевизия и т.н. Това според мен е правилното, което съответствува на ^{дейността} на парламента именно като орган със законодателни функции и функции на парламентарен контрол. Ако тук остане текстът да определя със закон, той ще може да определя за ръководители на ведомства ... именно... само Народното събрание да ги назначава. Той няма да може да определи примерно, Президентът да ги назначава. Мисля, че това не е правилно и затова предлагам тази редакция - след Българска народна банка другата част от текста на тази т. ⁷ да отпадне.

 42.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата господин Стайков.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Искам да припомня, че все пак когато гласувахме да отпадне т. ⁷, ние гласувахме ^{тогава} това, че председателите на Националното радио и Националната телевизия няма да се назначават от президента, независимо от това, дали ще бъде съгласувано с парламентарни комисии или не - с идеята, че тези институции ще останат под прекия парламентарен контрол именно на парламента като цяло. (Одобрителни ръкопляскания). И затова идеята ^{оказ} в т. ⁷ на чл.85 да се запише "и други институции, определени със закон", мисля, че визира Радиото, Телевизията и евентуално, ако се появят, някои други.

Но при такива спорни тълкувания, както се получава сега, аз се замислям дали не би трявало да фиксираме нашата парламентарна воля, като сложим: "избира председателя на Българската национална банка, ^{Българското} радио, ^{Българската} телевизия, и други институции, определени със закон." (Одобрителни ръкопляскания)

По този начин няма да има такъв вид ^{не} ясноти, защото ако парламентарната воля не е фиксирана на хартия, след време се забравя.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата господин Мулетаров.

СПАС МУЛЕТАРОВ: Господин председател, уважаеми народни представители! Използвам правото си на реплика във връзка с предложението на господин Любомир Иванов. Аз поддържам изцяло текста в редакцията, която предложи председателят на Комисията за изработване на проект за Конституция, господин Гиньо Ганев.

Освен съображенията, които изложи господин Стайков, има и други. Ние приехме вече няколко закона, ^{в КазГД} в които е предвидено задължение Народното събрание да избира ръководители. Това е Законът за Сметната палата - първо четене, Законът за селскостопанските земи - където е ^{само}, че Висшият поземлен съвет се избира също от Народното събрание, това го направихме преди няколко дни. Така че този текст на Конституцията по същество ще противоречи на вече приети от нас закони.

Затова предлагам да преустановим дискусиите, тъй като нещата са вече предрешени нормативно и да гласуваме предложения ни текст. (Одобрителни ръкопляскания)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата господин Иванов. (Протести в залата, гласове: "Няма право на реплика!")

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Искам да кажа само две думи, ако ми позволите. С вашето любезно съгласие, уважаеми колеги, първо, аз не схващам парламентарният контрол ... (Председателят изключва микрофона.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Иванов, реплика на реплика не се прави. Много ви моля. Няма право на отговор. Дадохте си становището. Има председател на комисията и той ще изрази становище. Ако настоявате ще се гласува. Много ви моля.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Разбира се, че настоявам да се гласува.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Думата има Захари Карамфилов.

ЗАХАРИ КАРАМФИЛОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми колеги! Аз мисля, че не е необходимо в точка 7 да се посочва само банката като институция, чийто председател и ръководство да се избира от Народното събрание, а всички останали институции със същия статут да бъдат в "и други".

Затова предлагам следния текст: "Избира и освобождава ръководителите на държавни институции, определени със закон".

Иначе банката се поставя като една от другите институции с някакъв приоритет, какъвто по закон тя няма. Например Сметната палата е важна институция и Комитетът за телевизия и радио, и т.н. и не бива въобще тук тези институции да се преценяват. Без да се споменава банката и този текст, който предложих.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Гиньо Ганев има думата.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Искам да кажа съвсем ясно, че когато някой е споменат и се казва "и други", всички са равнопоставени. Но банката се споменава, защото по една много установена традиция в България, това е Българската народна банка. Това е институция, за която се правиха кризи в 1928 г. Когато се правиха опити тя да се превърща в акционерно дружество с чужди капитали и т.н.

Предлагам текста: "Избира и освобождава ръководителите на Българската народна банка и на други институции, определени със закон."

Нека най-напред това да се гласува.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Да чуем господин Карамфилов.

ЗАХАРИ КАРАМФИЛОВ: Моите уважения към аргументите на историческата справка, която господин Ганев даде за банката, но по същия начин аз мога да кажа, че първата Сметна палата е създадена ^{първ} 1878 година и е с много по-големи традиции и всяко едно от тези учреждения има своя история и това не е аргумент, РД/ЗТ 121.1

че банката била най-важната институция. Всички институции, които парламентът създава, господин Ганев, са с необходимата важност и нямат никакъв приоритет помежду си.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря ви много за това малко обяснение. Обясних и още веднъж повтарям становището е, че тези, който ^е наименуван и който ^{са} наречен/"и други", от конституционна гледна точка са равнопоставени. Предлага се текстът така, както вече го докладвах, и още веднъж да прозвучи:

"Избира и освобождава ръководителите на Българската народна банка и на други институции, определени със закон". Повтарям, никой не е злепоставен, ако се гласува този текст.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Гласувайте така предложения текст. Ако след това настоявате, ще го допълним. Моля, гласувайте!

С 229 гласа за, против 26, въздържали се 8 от 263 гласували, този текст се приема.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Когато се съберем с господин Карамфилов отделно ще му напомня, в чл. 94 уважението към Сметната палата е разпростряно върху цели две алинеи, а за Българската народна банка никъде не се споменава, освен тук, в току-що гласувания текст. Това е шега.

Сега, вижте чл. 87, ал. 3. Предложението е да отпадне. Ще ви го напомня. "Международни договори, които предвиждат изменение на територията на Република България, подлежат на ратификация от Великото Народно събрание."

Това трябва да отпадне, защото в самостоятелния раздел, там където се определиха компетенциите на Великото Народно събрание, то е цялостно развито.

Господин председател, да се гласува предложението, но ако няма други становища.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Думата има ^{господски} Обретенов.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Господин Ганев, може ~~да~~ грешка, но ²¹83, ал. 1, ²¹3 това, което искате да отпадне, е "предвижда коригиране границите".

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Това е ал. 3 на чл. 87.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Оттеглям (си) бележката.
ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря ви за оттеглянето,
гласуваме за направеното предложение, господин председател.
ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Недоразумението се изглади.
Моля, пристъпете към гласуване за отпадане на ал. 3 на чл. 87.
С 258 гласа за, от общо 266, против ¹²⁴ въздържали
се 8. отпада ал. 3 от чл. 87.

Следващият чл. 108.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Ние сме на чл. 108. ^{ал. 1.} Това е
"пълномощията на президента се прекратяват..."

В т. 1, всичко друго е гласувано, се предлага: "пода-
ване на оставка пред конституционния съд".

Спорът се разви, доколкото си спомняте за това, дали
той трябва да подава оставката си пред Народното събрание. Реше-
нието, което се предлага, "пред конституционния съд" е и юридически,
и конституционно много по-логично и то е резултат на едно цялост-
но обсъждане.

Нека да се гласува, господин председател, това съдържа-
ние на т. 1 на чл. 108, ал. 1.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Пристъпете към гласуване
в т. 1 от чл. 108, ал. 1.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Първа е, ние ги прережихме
при гласуването.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Ясно.

С 257 гласа за при 259 гласували, 1 против и 1 въздър-
жал се точка 1, на ал. 1 на чл. 108 се приема.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Преминаваме към новата предложе-
на от комисията ал. 2а. Малко обяснения.

Текстът в случаите по т. 1 и 2 пълномощията на президен-
та се прекратява с установяване от конституционния съд на посоче-
ните в тях доказателства."

Коя е т. 1? Това е подаването на оставка. Т. 2 е "трайна-
та невъзможност да изпълняващ правомощията си". Защо не се казва
"с решение на конституционния съд"? Защото, когато има оставка,
няма нужда от решение, а просто конституционният съд трябва
да установи факта на оставката.

Моля ви, господин председател, при това обяснение
от името на комисията да гласуваме ал. 2а на чл. 108, както
е докладвана току-що.

121.3

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Не виждам възражения.
Моля гласувайте текста така, както е предложен.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Накрая както е написано "обстоя-
телства", а не "доказателства".

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Уточнихте ли?

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Да. Както е написано по текста.
"И установяване от конституционният съд на посочените в тях
обстоятелства".

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Гласувайте, много ви моля!

С 248 за, против няма, въздържал се 1 от 249 гласували
се приема ал. 2а.

3

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Чл. 109 е посветен на правомощията на президента на Републиката. Предлагам уточняването по т. 5: "Определя границите на административно-териториалните единици и техните центрове по предложение на Министерския съвет, основано на допитване до населението". Напомням, че въпросът в дискусиата беше допитването до населението да не се схване само като референдум. Тук изразът е употребен в широкия му смисъл, тоест, всякаква форма на анкети, анализи, обсъждане, както казва досегашният закон, и т.н. Това е предложението, което се прави от името на Конституционната комисия.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата господин Стайнов.

СТЕФАН СТАЙНОВ: Предлагам т. 5 на чл. 109 да има следното съдържание: "Утвърждава границите и центрoвете на административно-териториалните единици в предвидените от закона случаи". Мотивите ми за това предложение са следните: демократичната процедура по определяне на границите вече беше включена в Конституцията, когато гласувахме текстовете на глава осма и в частност ал. 2 на чл. 144. Следователно, не е необходимо в главата за правомощията на президента да се установява процедура, касаеща административното устройство. Повтарям, още повече, че е приета там.

Второ, записвайки, че той утвърждава във всички случаи административно-териториалните единици, ние бихме открили спор на тема: А областите не би ли трябвало да се утвърждават със закон? Докато, определяйки общото правомощие да утвърждава границите и центрoвете, тогава, когато закона реши, че това трябва да стане от Народното събрание, то ще става от Народното събрание, а когато реши, че това правомощие трябва да се осъществява от президента, то ще се осъществява от президента.

Моля да подкрепите това мое предложение.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Кръстьо Трендафилов.

КРЪСТЬО ТРЕНДАФИЛОВ: Искам да подкрепя арх. Стайнов и да добавя, че ние вече приехме, че административно-териториалното деление на страната става със закон. В този смисъл в т. 5 пълномощията на президента трябва да бъдат да утвърждава промените ВГ/ЗТ 122.1

в обхвата на административно-териториалните единици по ред, определен със закон. Иначе даваме възможност на президента да прави промени така, както се правеха досега от Държавния съвет.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата господин Ганев.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Становището на комисията е изразено в писмено раздадения ви проект. Продължавам да твърдя, че ние, изхождайки от всякакви съображения, но не винаги най-принципни, искаме сега президентът само да утвърждава. Тук достатъчно добре е казано и са защитени всички интереси - по предложение на Министерския съвет той определя тези граници и центровете им. Казано е и нещо повече, което лично мен ме смущава, че се основава винаги на допитване до народа. Това е консултативно допитване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Бойко Димитров.

БОЙКО ДИМИТРОВ: Предложението ми е процедурно. Бих помолил председателят или представител на Конституционната комисия да прочете текста, който урежда административно-териториалното деление, който утвърдихме в съответната глава, която вече е гласувана, за да видим има ли или несъответствие.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Жан Виденов.

ЖАН ВИДЕНОВ: Уважаеми колеги, смущението, което преди малко сподели господин Гиньо Ганев, за мен още веднъж доказва правотата на арх^{итект} Стайнов и неговото предложение тази точка да бъде записана във вида: "президентът утвърждава границите и центровете на административно-териториалните единици в случаите, определени със закон".

В Комисията по административно-териториалното устройство многократно сме обсъждали вариантите за създаване на нови административно-териториални единици, на променяне на границите на центровете, на сливане, на разделяне на административно-териториални единици. Трябва да ви кажа, че ако в някои от случаите мнението на населението обезателно трябва да се чуе и то трябва да бъде меродавно при всички случаи, утвърждаването му трябва да бъде просто един формален акт, то в други случаи това право трябва да се даде на органите на централната изпълнителна власт, но не винаги на президента. Понякога на Министерския съвет, а понякога става дума за въпроси, които трябва да минат и през Народното събрание.

Нека не предопределяме процедурата, по която ще стане формирането на административно-териториалното деление на страната. Тя трябва да бъде демократична. Това беше същността на всичките ни спорове. Тя няма да се свежда, в своя демократизъм, само до това да има някакво консултативно допитване до населението. Напротив, там ще има допитване, и референдум, и окончателни решения. Затова предлагам или да подкрепим арх. Стайнов, или тази точка изобщо да отпадне. И без нея Конституцията и правата на президента са достатъчно големи.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Иван Първанов.

ИВАН ПЪРВАНОВ: Уважаеми колеги, подкрепям предложението на арх. Стайнов. Ако въпреки това остане предложението на Конституционната комисия, предлагам една незначителна промяна в редакцията. Мисля, че по-добре би звучало, ако се каже: "Определя границите и центровете на административно-териториалните единици по предложение на Министерския съвет, основано на допитване до населението" вместо "и техните центрове". Повтаря се.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата господин Ганев.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Предложението на Конституционната комисия е да не разискваме това в момента. Поръчахме да се донесе автентичното гласуване на главата за местната власт. Нека това стане след 10 минути щом получим материала.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Продължаваме нататък.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Предлага се т. 7 на чл. 109 да отпадне. Това е така във връзка с ~~т. 7~~, която гласувахме при чл. 85.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля, гласувайте за отпадането на т. 7 на чл. 109.

ПЕТКО ЗАХАРИЕВ (от място): Гласували сме вече тази точка да отпадне.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Захариев, уточни се, че не е гласувана. Гласувано е само това да се намери систематичното място на материята.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: От 254 гласували 249 са гласували за, 4-против, 1 въздържал се. Приема се отпадането на т. 7.

Има думата господин Иванов.

(Земна члрчя)

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Искам да се възползвам, ако не възразяват, разбира се, от правото да обясня своя отрицателен вот. Преди малко в чл. 85, т. 7 вие гласувахте, че Народното събрание ще избира ръководители на ведомства, определени със закон. Понеже явно не може да става дума за всички ведомства, редно беше т. 7 да остане пак в една подобна редакция, тоест за президента да бъде оставена възможността също да назначава и освобождава ръководители на ведомства, определени със закон. Мисля, че това беше грешка, която се допусна сега. Съжалявам за това. Възможност има на трето четене, но при това ваше отношение аз се съмнявам, че разбирате за какво става дума - за функциите на президента, на парламента и т.н.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата господин Ганев.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Ние сме в материята "Изменение и допълнение на Конституцията и приемане на нова Конституция".

Разбира се, тук чл. 3 е с една условна номерация.

"Ал. 1. Народното събрание приема Закона за изменение и допълнение на Конституцията с мнозинство три четвърти от всички народни представители на три гласувания в различни дни.

Ал. 2. Ако предложението получи по-малко от три четвърти, но повече от две трети от гласовете на всички народни представители, предложението се поставя за ново разглеждане не по-рано от два и не по-късно от пет месеца. В този случай предложението се приема, ако за него са гласували не по-малко от две трети от всички народни представители."

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата господин Обретенов.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Уважаеми дами и господа, аз бях един от тези, които защитаваха квалифицираното мнозинство две трети и ще моля уважаемите дами и господа, които също са защитавали тази теза, да ме чуят. Аз съм за предложението, което сега се лансира от Конституционната комисия. Това е едно много сполучливо и много елегантно, бих казал, разрешение, (Единично ръкопляскания) И е успех на Конституционната комисия, не е някакъв механичен компромис, а е нещо ново, съвсем оригинално.

Каква е същността на предложението? Моята мисъл беше действително да има квалифицирано мнозинство от две трети ^{при} една по-солидна и по-утежнена процедура за изменение на Конституцията. Именно това се постига с предлагания текст. Първоначално се изисква три четвърти мнозинство, което прави 180 гласа. И ако се получи нещо междинно между три четвърти и две трети, въпросът се отлага, за да се дообмисли и в края на краищата се разрешава с две трети мнозинство. Това е една допълнителна процесуална процедурна гаранция срещу лекомислено и бързо изменение на Конституцията. Но в края на краищата мнозинството от две трети си остава. То е решаващото.

Смятам още веднъж всички да подкрепим това предложение, което е много сполучливо.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Благодаря. Господин Иванов поиска думата. (Ръкопляскания, означаващи несъгласие да му се даде думата)

НИ/КП

123/1.

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Да гласуваме.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ (Зелена партия): Благодаря ви за оваците. (Протестни ръкопляскания и възгласи от зала)

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Моля ви, всеки народен представител има право да се изказва по всеки текст на това, което се разисква тук. (Протести от залата) Тази нетолерантност не е нито конституционна, нито съобразно правилника.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Говорете, господин Иванов.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ (Зелена партия): Тя напомня за някои митинги. Аз исках просто да кажа, че смятам тази формулировка за много удачна, защото всъщност става дума за приемане на поправки към Конституцията с мнозинство ⁵ две трети. Единственото, което е, това е известното отлагане евентуално с два месеца. Не виждам смисъл горната граница да бъде пет месеца. Според мен е по-добре да бъде три месеца, тъй като по-дългото време означава... Какъв е неговият смисъл? То означава за един разсмисъл на това мнозинство от две трети евентуално да се откаже от своето предложение.

Затова аз предлагам да бъде "не по-рано от два и не по-късно от три месеца".

Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата господин Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Моето изказване е също в този дух, но аз бих казал да се намали още срокът: "не по-рано от един и не по-късно от три месеца", тъй като може да има някои неща, които изискват спешно решаване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Няма повече предложения. Господин Ганев, имате думата да вземете отношение към направените предложения и да пристъпим към гласуване.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Текстът наистина е резултат на много анализ. Предложението е и двете алинеи да бъдат гласувани така, както са представени, с корекцията, която беше предложена, и се възприема от работната ни група по втората алинея "не по-рано от два и не по-късно от три месеца".

НОРА АНАНИЕВА (от място): Няма да го гласуваме така. Да се гласува така, както беше предложено.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Без вълнения, първата алинея няма срокове.

123/2.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
БИБЛИОТЕКА
Инв. № 0695/20035и

"Ал. 1. Народното събрание приема Закона за изменение и допълнение на Конституцията с мнозинство три четвърти от всички народни представители на ^{то} гласувания в различни дни."

Това да бъде гласувано най-напред, господин председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Да се гласува ал. 1 от чл. 3. Гласувайте.

С гласували 257 за, против 4 и 2 въздържали се ал. 1 се приема.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Във връзка с ал. 2 правим една малка справка. В гласуваните текстове на главата "За изменение и допълнение на Конституцията" сме гласували "не по-рано от ^{два} и не по-късно от пет". За единство трябва да се приеме ^{с 2/3}.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ ^(от място): Там е друго.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Гласувано е, господин Иванов, видях същия механизъм в същата глава в гласувания чл. 7 е възприето с еднаква логика, "разглежда се не по-рано от два и не по-късно от пет месеца от внасянето". Нека настойчивостта да бъде друга. Ще прочета ал. 2 в първоначалния ѝ вид и след това отделно да се гласува само предложението за три месеца.

"Ал. 2. Ако предложението получи по-малко от три четвърти, но повече от две трети от гласовете на всички народни представители, предложението се поставя за ново разглеждане не по-рано от два и не по-късно от пет месеца. В този случай предложението се приема, ако за него са гласували не по-малко от две трети от всички народни представители."

Нека, господин председател, това да бъде гласувано.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Стоянов поиска думата.

СТЕФАН СТОЯНОВ: Благодаря Ви. Господин председател, тук на пръв поглед изглежда, че имаме две мнозинства – две трети и три четвърти, но всъщност в този член имаме три мнозинства, защото е дадено на едното място "повече от две трети". За да няма това нещо, т.е. единият път се изискват 161 гласа, аз предлагам тук вместо "ако предложението получи по-малко от три четвърти, но повече от две трети" думата "повече" да се замени с "не по-малко от две трети", както е по-долу. Тоест навсякъде да имаме 160 души.

123/3.

И още един коментар̄ съвсем кратък, искам да направя. Колеги, това по същество е две трети, само че се предвижда специално мнозинство от три четвърти, когато трябва да се ускори процедурата с две трети. Редакцията тук създава впечатление, че е три четвърти.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: По-чисто е. И така: "Ако предложението получи по-малко от три четвърти, но не по-малко от две трети от гласовете на всички народни представители" и т.н. по текста, както е предложен.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Жан Виденов.

ЖАН ВИДЕНОВ: Аз подкрепям предложението на комисията, този механизъм е добре обмислен и сериозен. Има само два момента, които може би си струва да се изяснят на цялото народно представителство. За кое от трите гласувания в различни дни се отнася мнозинството "повече от две трети и по-малко от три четвърти". И, второ, има ли текст в Конституцията, така както я снаждаме в момента, при който се урежда хипотезата, когато предложението няма да събере и две трети от гласовете. Какво ще стане с него тогава? (Оживление в залата.)

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Очевидно хипотезата, за която говори господин Виденов, не съществува в правния свят. Просто няма направено реално прието предложение.

И така, да се гласува ал. 2, господин председател, с това малко уточнение, което беше направено от господин Стефан Стоянов и възприето от Конституционната комисия.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля гласувайте текста така, както беше прочетен с поправката на господин Стоянов.

От гласувалите 244 народни представители, 239 са за, 2 против и 3 въздържали се.

Приема се ал. 2 на чл. 3.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Във връзка с предложението на господин Любомир Иванов в първото изречение в края: "Не по-рано от два и не по-късно от пет", пет да стане три, това трябва да се гласува отделно. Той настоява за това. Аз подкрепям това предложение за гласуване. Коректно е да се направи, съобразно правилникът, господин председател.

Който подкрепя в края на първото изречение на ал. 2 на чл. 3: "три" вместо "пет" месеца, гласува за, който е за оставане на "пет месеца" гласува обратно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Гласувайте, господа! Гласували 248 народни представители. От тях 79 за, 160 против, 9 въздържали се - предложението не се приема.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Чл. 10, имате пред себе си текста

"Чл. 10. ал. 1. Великото Народно събрание решава само тези въпроси от Конституцията, за които е избрано.

Ал. 2. В неотложни случаи Великото Народно събрание изпълнява функциите и на Народно събрание.

Ал. 3. Правомощията на Великото Народно събрание се прекратяват, след като то се произнесе окончателно по въпросите, за които е избрано. В тези случаи президентът насрочва избори по ред, определен в закона.

Ал. 4. До избиране на ново Народно събрание Великото Народно събрание може да реши да изпълнява функциите на Народно събрание"

Това е текстът. По него, господин председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: (Думата (иска) господин Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Колеги, отново не мога да се съглася с тази формулировка. По време на заседанията на Великото Народно събрание то върши текущата работа на един законодателен орган. Какви са тези "неотложни случаи"? Кой са отложни и кои са неотложни? Не може да се попречи на Великото Народно събрание да приема всички онези решения, които са необходими на държавата през периода на неговата работа - сменяне на определени длъжностни лица, ратификации, приемане на закони и т.н.

НЧ/ЗТ 124.1

Аз призовавам да се коригира тази постановка, която ни беше поднесена.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Думата има господин Ганев.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Аз искам да помоля господин Берон и той да възприеме текста, който се предлага. Един допълнителен аргумент. Моля ви за внимание! Уточнихме се още веднъж, че по режима на Търновската конституция Великото Народно събрание не е могло да изпълнява нищо друго освен това, за което е свикано. И сега тук с ал. 2 се иска в неотложни случаи да може да прави и друго, но когато то реши. Иначе не би било добре, ние по този начин, както предлага господин Берон, да превърнем Великото Народно събрание в едно обикновено. Нали искаме да легитимираме неговия живот за целите и за времето, в което то трябва да свърши своето предназначение.

Аз настойчиво предлагам от името на комисията да гласуваме чл. 10, най-напред ал. 1: "Великото Народно събрание решава само тези въпроси от Конституцията, за които е избрано". Това да се гласува.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Пристъпваме към гласуване на ал. 1 на чл. 10. Моля, гласувайте!

Гласували 254 народни представители. От тях 239 за, 9-против, 6 въздържали се. Ал. 1 се приема.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Аз мисля, че в ал. 2 няма трудности след анализа, който се направи. Предлага се в неотложни случаи Великото Народно събрание да изпълнява функции на Народно събрание. Това съдържание на ал. 2 да гласуваме, господин председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля, гласувайте текста на ал. 2.

Гласували 244 народни представители. От тях 236 за, 3-против, 5 въздържали се. Ал. 2 на чл. 10 се приема.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Ал. 3.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Процедурен въпрос има господин Воденичаров.

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Уважаеми господин председател! Извънпарламентарният натиск срещу Великото Народно събрание, което днес е на път да приключи второто четене на новата Конституция, включва и пораждането на съмнение у зрители и радиослушатели.

тели, че гласуването в пленарната зала става в нарушение на Правилника за организация на дейността на Великото Народно събрание.

Ето защо ~~процедурно~~ процедурно предложение, за проверка на кворума и допълнително преброяване на ~~държавните~~ от квесторите, респективно снимки от балкона, за да се установи има ли разлика между присъстващите в пленарната зала и броя на подадените гласове, показан на информационното табло. Моля, да бъде спазен интервала от три минути, време, необходимо за изминаване на разстоянието от бюфета до пленарната зала. (Ръкопляскане)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Драгомир Драганов има думата.

ДРАГОМИР ДРАГАНОВ: Уважаемо председателство, уважаеми колеги! Аз нямам нищо против тази проверка, надявам се, че тя ще разсее необоснованите съмнения и ще разбие клеветите и клюките срещу Великото Народно събрание, но все пак позволявам си да ви кажа, че според временният статут ние, Великото Народно събрание, управляваме или ръководим радиото и телевизията. Днес чух в 8,45 ч., че радиото управлява Великото Народно събрание, след като ^{го} наложи този кворум. Аз протестирам. (Единични ръкопляскания)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: (Думата има) господин Манев.

ЕМАНУИЛ МАНЕВ: Аз мисля, че тук нашето поведение се ръководи единствено от правилника. Според този правилник първо само народен представител или Бюрото могат да поискат проверка на кворума и да се произнасят върху верността на този кворум. Вчера по радиото две журналистки правиха интервю, като обявиха кворума на Народното събрание.

Трябва също да се обърне внимание, че кворумът в Народното събрание при гласуването е тези, които седят в тази зала и тези, които са излезли вън да изпушат по една цигара или да отидат да хапнат, защото ние не сме работи, за да можем да стоим по 10 часа тук. (Ръкопляскане)

И, трето, в правилника изрично е записано, че тези хора, които седят отгоре като слушатели, нямат право да смущават работата на Народното събрание не само пряко, но и косвено.

124.3

Моля, Бюрото да коментира правилника в този аспект.

ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, правилникът е ясен - когато се поиска проверка на кворум, тя се прави според преценка на Бюрото, без да има нужда от гласуване.

Обявяваме тази проверка. Моля ви, парламентарните секретари. Тишина! (Звъни.) Нали искате да се обясни правилникът? Правилникът повелява това. Може да направим с магнитни карти, може да се направи едновременно и с механична проверка.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Слабаков искаше думата.

ПЕТЪР СЛАБАКОВ: Уважаеми народни представители! Само за секунда. Преди 10 ноември всички бяхме бройка. Ние не сме говеда да ни броят на бройки, ние сме хора! Аз протестирам! (Ръкопляскане и възгласи "Браво!")

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Думата поиска господин Гочев.

НИКОЛА ГОЧЕВ: Нека, колеги, да видим чл. 31, ал. 2 от Конституцията, която приемаме. Там се казва: "Никой не може да бъде следен, фотографиран, филмиран или записван, или подлаган на други подобни действия без негово знание или въпреки неговото изрично несъгласие".

Аз лично протестирам като народен представител да бъда следен, сниман и филмиран. (Ръкопляскане)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Думата има Стефан Стоилов.

СТЕФАН СТОИЛОВ: От месец на месец се убеждаваме, че в журналистическата гилдия наред с тези, които са професионалисти и могат да си вършат както трябва работата, нараства процента на хората, които са годни като че ли само за жълта преса. И те се нагърбват с функциите на почти копои - да следят, да броят (Ръкопляскане и възгласи: "Браво!") Моите уважения към истинските журналисти, които заинтересовано, с грижа следят и отразяват работата на парламента, на правителството, изобщо всичко, което става в нашата страна.

Не одобрявам и порицавам работата на онези журналисти, които се занимават с такава работа.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Думата има Любомир Иванов.

(Звъни извън)

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Господа, ще направя процедурно изказване. Ние не сме тук в момента да обсъждаме работата на средствата за масова информация и на журналистите. Имаме дневен ред, направено е предложение за проверка на кворума, да го привършим и да минаваме нататък. (Одобрителни ръкопляскания)

ГИНЬО ГАНЕВ (звъни): Господа, когато е направено процедурно предложение, то не трябва да предизвиква толкова разнообразни чувства, защото само един може да се изкаже против. Но това даже не е предложение от този характер, господин Зънзов, поискана е проверка на кворума и тя се прави. Бюрото обявява. Моля парламентарните секретари да дойдат тук. (звъни)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата господин Зънзов.

ИВАН ЗЪНЗОВ: Най-напред искам да изкажа известно недоволство. Няколко пъти при опит да взема думата, не ми се дава. Аз съм доволен, че тази проверка и това предложение се предизвика от името на Съюза на демократичните сили, защото Радиото и Телевизията са наши. Това са момчета, които бяха от тоталитарната система, на татко и на мама, които ги подпираше съответно и МВР, и специалните служби, и Централният комитет на партията и т.н. (Одобрителни ръкопляскания) Тези хора не са се променили и не искат да изтрият петната най-вероятно на техните фамилии. Обаче историята няма да им прости. И аз моля едно, нека да идват тук с чисто сърце и с празни ръце, да не идват тук с торбите и да обират барчетата, това, което се полага на народните представители. И да не правят опашки. (Одобрителни ръкопляскания) За да можем ние действително ....

И аз смятам, че ние нямаме надпартийно Радио, надпартийна Телевизия и надпартийни журналисти.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Имате думата.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Уважаеми дами и господа, протестирам срещу тези врели-некипели, които се говорят тук. Моля ви се, да вървим по процедурата, да направим преброяване на кворума. Това е единственото, което трябва да направим в момента.

ГИНЬО ГАНЕВ (звъни): Моля, от името на парламентарните секретари, кой ще вземе думата, да каже как ще се брои. Имате думата.

Сл.Р/НП * Министерството на външните работи.] 11.11.1971

ПАРЛАМЕНТАРЕН СЕКРЕТАР ИВАН ХАРАЛАМБИЕВ: В проверка^а на кворума ще участвуват тримата парламентарни секретари: господин Илиян Илиев, който ще брое левият сектор, господин Александър Стамболийски ще преброява средния сектор и господин Димитров ще преброява десния сектор. Резултатите ще бъдат предадени на господин Гиньо Ганев, който ще ги сумира и ще ги съобщи.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля, седнете по местата си, да започне преброяването. Вратите да се затворят.

Между другото, докато върви преброяването, искам да обявя следното. Един от народните представители, които са излезли, е оставил писмо, а такива са много: "Господин Тодоров, налага се да отида до Онкологическия център за 30-40 минути. Моля да имате предвид това, ако има проверка на кворума на Великото Народно събрание." (това е Пирин Воденичаров) Не всички са достатъчно предвидливи, че ще ни налагат такова преброяване. Такива има много.

ПАРЛАМЕНТАРЕН СЕКРЕТАР ИВАН ХАРАЛАМБИЕВ: Резултати от проверката на кворума. В левия сектор - 118 депутати, в средния сектор - 80, в десния сектор - 71. Общ брой 269. (Бурни ръкопляскания)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ (звъни): Искам да заявя най-тържествено, че втори път няма да допусна да бъде унижавано по този начин Великото Народно събрание. (Шумни възгласи, ръкопляскания в залата)

Продължаваме нашата работа. Има думата господин Нешев.

СТЕФАН НЕШЕВ: Господин председател, уважаеми колеги народни представители. Заставам на тази трибуна и мисля, че съм един от народните представители, които най-малко са си позволявали да напускат залата по време на работа на нашите сесии. Но съм обиден от това, че български журналисти се опитаха да манипулират общественото мнение с моята честност. Настоявам Бюрото на Народното събрание да поиска обяснение от тези журналисти! Кой им разреши да внасят смут в обществеността? (Одобрителни ръкопляскания)

ГЕОРГИ АВРАМОВ: Клеветнически твърдения.

ЕЛЕНА ПОПТОДОРОВА: Извинете, във връзка с предложението на господин Нешев искам да кажа следното. Днес в 16 часа след 125.2

обяд заседава Комисията по радио и телевизия. Темата на днешното обсъждане ще бъде именно: „Състоянието ^{във Радио} и предложенията за нова структура и ново ръководство.“ Аз настоявам ръководителят и ръководителите, които ще участвуват в днешното заседание, да бъдат така добри и да поканят със себе си онези журналисти, които днес си позволиха своеволно да тълкуват състоянието на работата в Народното събрание. Те трябва да отговарят пред Комисията по радиото и телевизията. (Одобрителни ръкопляскания)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Ганев, продължаваме гласуването. Имате думата, да продължим работата, за която сме тук.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Преминаваме към гласуване на чл. 10, ал. 3: "Правомощията на Великото Народно събрание се прекратяват, след като то се произнесе окончателно по въпросите, за които е избрано. В тези случаи президентът насрочва избори по ред, определен в закона"?

Тази алинея, господин председател и господа народни представители, не събуди никакъв допълнителен коментар. Предлагам, господин председател, да преминем към нейното гласуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля, гласувайте ал.3 на чл.10

От общо 241 гласували, 236 са гласували за, 2 - прѳтив, и 3 въздържали се. Ал. 3 на чл. 10 се приема.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Направи се едно уточняване във връзка с ал. 4. То потвърди коректността на текста.

"Чл.10, ал.4. До избирането на ново Народно събрание, Великото Народно събрание може да реши да изпълнява функциите на Народно събрание". С други думи, това е след мандата. Гласуваме тази алинея, господин председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля, гласувайте това предложение за ал.4 на чл.10.

От 240 гласували, 235 са гласували за, 4 - прѳтив, 1 въздържал се. Приема се текстът на ал.4. По-нататък, господин Ганев.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Предложението е да вземете в ръка допълнително раздадения лист и да видим чл. 46, ал. 2, тя остана негласувана. Уточнявана е допълнително с участието и на съответните парламентарни комисии.

Чета ал. 2 на чл. 46: "Жената-майка се ползува с особена закрила и грижа на държавата, като ѝ се осигурява платен отпуск преди и след раждане, безплатна акушерска и медицинска помощ, облекчаване на труда и други социални помощи."

Това е становището.

ПРЕДС. НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: ^{създа} Думата има Обретенов.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: ^{създа} Уважаеми дами и господа, уважаеми г-н председател! Става въпрос за една малка редакционна корекция, която предлагам, която е и въпрос на стил, въпрос на стил за цялата конституция, за която се развиха много дебати.

Предлагам да се изпусне ^{създа} думата "на държавата" и текстът да бъде пак достатъчно ясен, защото не само държавата осигурява, това го осигурява и законът, и се касае за въпрос на редакционна особеност и стил, който беше проблем на цялата конституция. "Жената-майка се ползува с особена закрила, като ѝ се осигурява платен отпуск преди и след раждане, безплатна акушерска помощ и т.н." Как ще се осигуряват тези права, е въпрос на цялата държавна уредба, ^{създа} вкл. и на закона. Без "на държавата".

ПРЕДС. НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: ^{създа} Г-н Ганев, по този въпрос.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Предложението, което ще направя, моля ви, да бъде чуто, за да бъде гласувано със съзнание, ако се възприеме. Не може "закрила и грижа", поне това не е добре. Бележката на ^{създа} г-н Обретенов е, че освен държавата, която е администрация и пр., добре е тук да се прибави "и законът", много е съществено. Но понеже е и повече от закона, ^{създа} г-н Обретенов, в този случай.

Предложението: "Жената-майка се ползува с особена закрила от държавата и закона, като ѝ се осигурява платен отпуск преди и след раждане, безплатна акушерска и медицинска помощ, облекчаване на труда и други социални помощи."

Това да се гласува.

ПРЕДС. НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: ^{създа} Моля, гласувайте така прочетенния текст.

РД/МД

126.1

От 240 гласували 229 - за, 7 - против, 4 [†] въздържали се. Приема се ал. 2 на чл. 46. (Частични ръкопляскания)

За реплика думата има ^{Г-Н} Станчев.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Уважаеми ^{сега} Г-Н председателю, уважаеми народни представители! Във връзка с вълнението, което възникна в залата, искам да ви напомня чл. 46 от Правилника, ал. 1, която гласи, че заседанията на Великото Народно събрание са публични. (Протежни възгласи от залата) Всеки има право да прави снимки и да отразява така, както може. (Възгласи от залата: "Без да пречи на работата!")

ВЕЛИКО ВЕЛИКОВ (от място): Защо отнемате времето?

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Не трябва по отношение на средствата за масова информация да се постъпва по начин, по който се постъпва с Великото Народно събрание. Народното събрание си върши работата така, както може. То ще бъде сменено по законен ред. Средствата за масова информация отразяват работата на Великото Народно събрание така, както могат. Сега това, че някой се сърди или не, това си е в края на краищата лично негов проблем.

ПРЕДС ^{СТАВА} НИКОЛАЙ ТОДОРОВ (звъни): ^{сега} Г-н Станчев, позволявам си да направя и аз реплика на репликата този път. Тук става въпрос не да се пречи на средствата за масова информация. Те са винаги добре дошли, ние ги уважаваме и очакваме именно обективно да отразяват това, което става. Касае се за обстановка, когато се приемат закони, конституция и се създава вътрешно напрежение в самата зала от действията на отделни лица. Щом има такова положение, тези лица можем да ги помолим да излязат, да не ни пречат на работата, което е по-важно от моментната снимка. (Ръкопляскания)

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, предложението на комисията в момента е чл. 53, който е работен преди всичко като предложение в Комисията по здравеопазването и спорта, в момента да го изоставим за минути, за да стане едно чисто редакционно уточняване и да преминем към чл. 137, който се намира по-долу на същата страница. Там нещата са много по-ясни.

Ал. 1. Съдиите, прокурорите и следователите се назначават, повишават, преместват и освобождават от длъжност от Висшия съдебен съвет.

Ал. 2. Председателят на Върховния касационен съд,

председателят на Върховния административен съд и главният прокурор се назначават и освобождават от президента на Републиката по предложение на Висшия съдебен съвет ^{за срок} за срок ^{пет години} пет години, (сега чуйте добавката), но не за повече от два мандата. ^{Президентът} не може да откаже назначаването при повторно направено предложение.

Ал. 3. Съдиите, прокурорите и следователите стават несменяеми след навършване на 3-годишен стаж за длъжността, която заемат. Те се освобождават от длъжност при подаване на оставка, при влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание "лишаване от свобода" за умишлено престъпление, както и при трайна ^{фактически} невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от една година.

Това е текстът на чл. 137, трите алинеи. Повтарям, той е обсъждан многократно. Тук е министърът на правосъдието, има и санкция на практиката.

^{ДСНОВ} ГН председател, да преминем към гласуването на ал. 1 ако няма други бележки.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата ^{ДСНОВ} ГН Обретенов.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: С едно изречение едно допълнително уточнение, по-право разяснение.

Ал. 3 ще се допълни с една преходна разпоредба, за която имаме уточнение в преходните разпоредби за тези съдии, които са заварени от закона. Това е, което бих искал да кажа. Текстът ще го дадем по-късно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: ^{ДСНОВ} ГН Първанов има думата.

ИВАН ПЪРВАНОВ: Уважаеми колеги, подкрепям изцяло направеното предложение на Конституционната комисия. То е точен отговор на развилата се дискусия и чрез процедурата, чрез несменяемостта се въвежда фактически у нас една истинска независима съдебна власт.

Единствено ^{ДСНОВ} (не държа толкова на него, демократ ^{по} по убеждение ^{и това е} далеч от тоталитарно мислене, не искам да го налагам) може би в ал. 1 на чл. 137 след израза "назначават, повишават" да се добави "и понижават" и продължава "преместват и освобождават...". Разбирате ли, в степен. Това може да стане. Нека да бъде конституционен принцип. Ето така "назначават, повишават, понижават, преместват и освобождават". Може да бъде и предмет 126.3

на ЗУС⁺ евентуално. Но преценете го.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Сега в момента е невъзможно.

ИВАН ПЪРВАНОВ: За да не ставам за втората алинея, всъщност смятам, че с тази поправка, която днес се прави за втори мандат, също много сполучливо се урежда и по отношение на тези ръководители. (Обаждат се: "Няма проблеми!") Няма проблем, добре, благодаря ви.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Това предложение се оценява като коректно. Чета:

¶ Ал. 1. Съдиите, прокурорите и следователите се назначават, повишават, понижават, преместват и освобождават от длъжност от Висшия съдебен съвет.

Това да се гласува, ^{от глас} ГН председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля, гласувайте предложението на ал. 1 на чл. 137.

От 239 гласували 237 - за, няма против, 2 въздържали се. ал. 1 се прече.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Ал. 2 се предлага да гласи така: "Председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд и главният прокурор се назначават и освобождават от президента на Републиката по предложение на Висшия съдебен съвет за срок от 5 години за не повече от два мандата. Президентът не може да откаже назначаването при повторно направено предложение."

Този текст да се гласува, ^{от глас} ГН председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Г-жа Младенова поиска думата.

СОНЯ МЛАДЕНОВА: Уважаеми колеги! Аз предлагам ал. 2 на чл. 137 да гласи така: "Председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд и главният прокурор на Републиката се избират от Народното събрание за срок от 5 или 6 години."

Съображенията ми за това са следните.

Както се казва в една източна поговорка: "В реката има и лотоси, и крокодили...". И така в най-новата ни конституция, според мен, можем и да не сме достигнали до съвършенството на лотоса, но има опасност да направим като крокодила във вица, за който се разказва: "Грозно, грозно, ама сътвореното сътворено."

126.4
[* Законът за устройство на съдилищата.

Убедена съм, че предложението съдебната власт да се формира от президента противоречи на вече приети от нас текстове на конституцията, а именно, на чл. 4, в който ние утвърдихме България като правова държава. Тъй като държавата, построена върху принципите на правовата държава, не е нищо друго, освен съвкупност от средства и механизми, с помощта на които тази държава се контролира срещу злоупотреба с власт. Това е ^{слова} Карл Шмидт, един от основоположниците на конституционното право в Западна Европа.

Няма защо да се убеждаваме, че злоупотреба с власт е несравнимо по-вероятна от едноличния държавен орган, какъвто е президентът, отколкото от колективния, какъвто се явява Народното събрание.

Противоречи на чл. 8, в който ние регламентирахме разделението на властите в качеството на основен принцип на правовата държава. Финансовото, организационно^{то} и кадрово^{то} разделение на властите е призвано да осигури тяхната относителна независимост, една от друга, с цел взаимният им контрол срещу злоупотреба с власт на всяка една от тях.

Затова и с чл. 126, ал. 2 ние приехме и прокламирахме независимостта на съдебната власт като гарант за свободата и правата на гражданите. Няма защо да се убеждаваме, че съдебната власт, която изцяло се формира от президента, не може да бъде независима от него. Образно казано, ние днес казваме така на съдебната власт: "Бягай!", а на президента казваме: "Дръж я!". Между прочем това не си беше позволявала и държавата, така единодушно окачествена от нас като тоталитарна.

Наред с това ще ви помоля да си спомните какво говори тук вчера пред нас министърът на правосъдието по повод вече осъществени срещи на изпълнителната власт с цел получаване на конкретни информации по конкретни дела и не по ^{не Ръкопляскане} по който се извършва това. Затова, защото сегашният президент няма пречки да поиска информация за състоянието на престъпността въобще, за състоянието на съдебната политика въобще, за състоянието на всички нейни звена въобще и по принцип, но не и да иска отчет как точно се процедира с определен кръг дела.

В заключение искам да кажа следното. Уважаеми колеги, тук се правят реплики от залата от хора, които най-малко знаят какво е съдебна институция. И заради тях, и заради тези откъсци ми се иска да кажем това - независимостта на съдебната власт ще бъде несравнимо по-голяма, ако висшите съдебни магистрати се избират от колективен орган, какъвто е Народното събрание. Тази независимост ще бъде несравнимо по-голяма, ако всички останали съдебни магистрати са несменяеми и назначавани от колективен орган и т.н. Само тогава, уважаеми колеги, издаваните присъди могат да бъдат в името на народа, а не в името на президента. В чл. 126, ал. 3 ние записахме, че правосъдието в България се извършва в името на народа.

В противен случай, уважаеми бъдещи колеги, кандидати за посланици, оставете ни нас, юристите, които знаем как се застава в съдебна зала и от кое място, в зависимост от това дали си ищец или ответник, да си кажем думата. Стига, колега Първанов! Чухме Ви! (Ръкопляскания в знак на неодобрение)

И тогава, исках да кажа в заключение, че е опасно това, което се предлага от Конституционната комисия, вместо присъди в името на народа, съдилищата де факто ще издават присъди в

ВГ/КП
127/1.

името на президента. Защото онова, което се случи преди 20 май, не е нищо друго освен, нова форма на среща на Велко Палин с ^{сборниците си} правосъдието.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата господин Корнезов.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: От името на Конституционната комисия и от мое име се изказвам. Явно в тази зала има народни представители, които чрез своята безкрайна ^{напоритост} искат явно или неумишлено да не се приеме Конституцията.

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Точно така.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Към госпожа Соня Младенова - ние приемаме Конституция, а не говорим за някакви крокодили, лосове или други животинки ^{Г. (Ръкопляскания в залата.)} Госпожа Соня Младенова е член на Конституционната комисия. Днес разисквахме и този въпрос, но тя не дойде, за да види как се стига до текстовете, които ви предлагаме. Така или иначе, трябва добре да се ^{заведе} разберете, ако тези текстове придобият някаква друга редакция, това означава да не приемем целия текст и оттук има и опасност да не се приеме Конституцията. Конституцията е балансирана... (Викове на неодобрение в парламентарната група на БСП) Виждам, че моите другари от моята партия крещат срещу мен. Можете да крещите, колкото си искате!

Моля, да се приеме предложението на Конституционната комисия. То е балансирано и единствено разумното.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата господин Любомир Иванов за реплика. ^(Земна партия)

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Имам реплика към госпожа Соня Младенова. Подкрепям текста така, както е предложен от Конституционната комисия и мисля, че госпожа Младенова вместо като

юрист да ни чете лекции и да се опитва да поучава тук народните представители, по-добре да беше слушала аргументите и обсъжданията в Конституционната комисия. Щеше да ^й бъде полезно, щеше да научи нещо ново.

Няма да ^{се} учудя, ако в близко време тя предложи тук, от тази трибуна, и председателят на Висшия съвет на БСП да се избира от Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата господин Корнажев.

127/2.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Господин председателю, госпожи и господа народни представители! Поддържам предложението в проекта, който ни е раздаден. Странният коктейл, който ни поднесе госпожа Младенова, съдържаше много малко юридически съображения, но по тях аз ще кажа две-три изречения само. Говореше се (редлика на Мариана Христова от залата, която не се чува)... Да, и Вас ще ви избират по този начин, госпожа Христова, и да не ви харесва.

МАРИАНА ХРИСТОВА (от място): Как можете да се отнасяте така към една жена в Народното събрание?

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Беше казано, че се прави смешение на властите. Това, което се предлага, ще доведе до смешение на властите. В целия модерен свят тъкмо колективният орган, а той е колективен орган, съдебният съвет по същество ги избира. Президентът само подписва, госпожи и господа. Вижте последното изречение в ал. 2. Той не може да си избере съдията. Съдията ще бъде избран от квалифицирани юристи, и то от юристи, които ще бъдат избрани в този съдебен съвет, надявам се, по по-добър начин. (Частични ръкопляскания)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Александър Величков.

АЛЕКСАНДЪР ВЕЛИЧКОВ: Излизам да се изкажа, защото съм възмутен от изказването, което направи госпожа Соня Младенова. И за човек, който не е юрист, е напълно ясно, че текстът, който ни се предлага, няма нищо общо с това, което говори тя. Президентът няма да избира, а само ще утвърждава формално онова, което му предложи Висшият съдебен съвет. Така че точно по този начин се постига несмешение на властите. Аз приемам това, което каза тя, като манипулация. Искам да призова останалите колеги да се въздържат от подобни провокативни изказвания.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата министър Пенев.

МИНИСТЪР ПЕНЧО ПЕНЕВ: Уважаеми господин председател, уважаеми дами и господа народни представители! Аз уважавам госпожа Младенова, с която сме работили дълги години и като работници в правосъдната система, а след това и като служители в Министерство на правосъдието, но не мога да приема нейната аргументация. (Единични ръкопляскания от опозицията) Не мога да я приема по следните съображения.

Основополагащо начало при изграждането на съдебната система това е нейната самостоятелност и независимост. Предложението съдебната система и съдебните магистрати да бъдат избирани от Народното събрание поставя веднага в зависимост съдебната система от законодателната власт, т.е. съдебната власт от законодателната власт. Много сполучливо в нашия проект за Конституция е намерен органът, който би следвало да конституира съдебната власт. Това е Висшият съдебен съвет - една самостоятелна институция, която няма ^{нищо} общо с изпълнителната или законодателната власт, но която в една или друга степен се докосва до едната или другата, в (степен търпима) и която не може да се отрази върху нейната независимост.

Аз мисля, че този принцип не е нарушен от правилото на ал. 2, която обсъждаме сега: "Председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд и главният прокурор да се назначават и освобождават от президента по предложение на Висшия съдебен съвет за срок от пет години при най-много повторност на мандата". Забележете, защо не е нарушен принципът? Той не е нарушен, защото санкцията на президента има само престижно, представително значение. Тя не е санкция по същество. Щом като Висшият съдебен съвет може при отказ на президента при повторно внасяне да го задължи да подпише, това означава, че всичката власт за избор на магистрата принадлежи на Висшия съдебен съвет. (Единични ръкопляскания от опозицията) Санкцията на президента оформя престижно, но не е елемент от фактическия състав, който прави магистрата такъв.

Аз ви моля да приемем текста така, както е предложен, затова, защото той съответствува на цялостната идея, прокарана в проекта, за независимост и самостоятелност на съдебната власт.

Благодаря ви. (Единични ръкопляскания от опозицията)

НИ/КП

128/1.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Росен Хубенов за реплика.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Поисках реплика, за да допълня изказването на министъра на правосъдието. Аз също изразявам подкрепата на предложената ал. 2 от Конституционната комисия. Обръщам се към моите колеги, за да ги призова те да гласуват за нея. (Единични ръкопляскания от опозицията)

Целта, която се преследва, колеги, с предложените текстове и във варианта, в който парламентът ще избира председателите на двата върховни съда и главния прокурор, и в предложението от комисията вариант е те да бъдат, колкото се може по-независими от политическата конюнктура в един или друг момент и да се водят единствено от закона.

Предложеният вариант е по-удачен, тъй като независимо от едно или друго развитие на политическата ситуация, това няма да даде пряко отражение върху личността на главния прокурор и на двата председателя на върховните съдилища.

Самият президент, при възприетата редакция, има само едно представително значение, неговото участие е по-скоро тържествено. Той няма да откаже направеното от Върховния съвет предложение.

Искам да ви кажа, колеги, че вече сме гласували състава на Висшия съдебен съвет. В този състав половината от членовете се избират от парламента. Този е пътят, по който парламентът ще влияе върху кадровата политика на системата. Още един път ви призовавам да подкрепите текста.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Премянов поиска думата за реплика.

КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ: Уважаеми колеги, ние сме парламент, който претендира, че е демократичен. Ние всички показваме обратното с поведението си. Това, че наша колежка има собствено мнение, че казва нещата с истинските им имена, както тя ги мисли, не ни дава никакво право да се нахвърляме върху нея. Дайте да се отнасяме с уважение един към друг. Просто е недопустима тази атака, която всички тук с реплики и основни изказвания направиха срещу госпожа Соня Младенова, която мисля, че никой няма да оспори, е един компетентен, честен наш колега и е много полезен със своето участие в парламента.

128/2.

27

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Госпожа Нора Ананиева поиска думата.

НОРА АНАНИЕВА: Аз исках да кажа нещо в този смисъл, но ще прибавя един аргумент в полза на това, че сегашният текст отразява едно косвено участие и според мен доста сериозно решаващо участие на парламента във формирането на Съдебния съвет и оттам в избирането на висшите магистрати и цялата система. В този смисъл новата формулировка на мен ми харесва и мисля, че можем да я одобрим.

Едновременно с това искам да споделя, че даже в една президентска система, каквато е американската, участието на Конгреса във формирането на съдебната власт е доста подчертано. Имах възможността да бъда в Съединените ^{американските} щати, когато беше овакантинено мястото за председател на върховния съд и когато месец и половина Сенатът, със сенатските си комисии изслушваше пред очите на всички средства за масова информация, изслушваше цялата му биография с всичките черни петънца до момента, в който той беше избран или назначен от президента, но мина през тази процедура. Така че тази публична процедура, която осигурява един парламент, не може да се осигури по друг начин и затова може би проблемът е по-нататък в Закона за устройство на съдилищата, където би следвало да предвидим една достатъчно открита процедура за избиране на тези, на които ще дадем невероятно голяма власт.

Аз апелирам да приемем този компромисен текст на Конституционната комисия и едновременно да работим за един механизъм на по-активно участие и на обществеността, и на парламента в съдебната власт.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има още двама записали се за изказвания. Искам да им дадем и на тях думата и след това да пристъпим към гласуване, за да не се сметне, че лишаваме някого от правото да си изкаже мнението.

Има думата Николай Павлов.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Рискувам да стана досаден, но искам да ви изтъкна няколко съображения, които до този момент не бяха обсъждани достатъчно сериозно. Това, което госпожа Ананиева повдигна като въпрос, аз ще отговоря веднага.

В предложения проект на Закона за устройство на съдебната система е изрично упоменато, че 11-те човека, които се избират от Магистратурата, се избират на съвместно заседание на двата пленума на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд с участие на Главна прокуратура. С други думи, имате максимално демократичния подход към подбора.

В другия случай, пленарното заседание на Народното събрание ще подбере останалите 11 човека по процедура, която на вас ви е добре позната, тогава, когато обсъждахме кандидатурите на върховните съдии.

С други думи, участието на двете власти вече е ангажирано. Напомням ви, че във Висшия съдебен съвет не участва президентът - нещо, което беше аргумент до този момент. Участието на министъра на правосъдието е също сведено до минимум, той пък няма и право на глас. Разбирате ли, изтегля се изпълнителната власт назад затова, защото в края на краищата ще се ратифицира от президента, но президентът също е ограничен. Той има едно отлагателно вето и нищо друго. С други думи, ние му придаваме само парадната страна на този избор, докато изборът е в ръцете на другите две власти. И мисля, че по-демократичен от този принцип, който сме възприели в предлагания проект, няма да намерите в световната практика.

Моля, да проявите благоразумие и да гласувате така предложения текст.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Последна има думата Мариана Христова и пристъпваме към гласуване.

МАРИАНА ХРИСТОВА: Господа, огорчена съм от вашето отношение към жените въобще. (Възгласи в залата) Народно събрание, което приема текст, че жената е равна на мъжа, няма право да освирква и да обругава една народна представителка, както беше случаят със Соня Младенова. (Възгласи в залата) Аз мисля, че не ви е и за първи път. Искам да ви припомня случая с Латинка от Ловеч, която беше кандидат за съдия и за която така и не разбрахме всички ония тежки клевети имаха ли основание или не и дали не разбихме нейния семеен живот. Но ако вие искате да викате *Срещи* мен, можете отсега да започнете, това е ваше право. Мъжествеността на някои от вас, изглежда, стига 128/4.

дотам - да ругаят жените!

Все пак, аз мисля, че имам право, като депутат в това Народно събрание, да изразя едно становище, различно от вашето, по отношение на ал. 2 на чл. 137. В практиката на юристите не е прието ние да се делим на юристи, по-юристи и най-юристи. Спорим с аргументи и всеки един от нас уважава другия. Не знам защо част от колегите възприеха друга практика тук.

Аз също не приемам варианта, който ни предлага Конституционната комисия в чл. 137, ал. 2 от Конституцията. И моите съображения бяха изтъкнати в изказването ми по повод първото четене, а то не ~~беше~~ и само ~~мои~~ ^{разби}, защото около 20 човека юристи подкрепиха тезата, която днес ^{разби} пред вас Соня Младенова, а именно за прекия избор на главен прокурор, на председател на Върховния касационен съд и на председател на Върховния административен съд от Народното събрание.

Искам да възразя на министър Пенев за това, че виждате ли, не сме били прави, когато искаме по този начин да се структурира властта. Ами нали законодателната власт е тази, която избира изпълнителната власт, господин Пенев. Нима в чл. 84, точка 5, мисля аз, не се казва, че Народното събрание има право да избира министър-председателя и по негово предложение министрите. Смятате ли, че функцията на един главен прокурор, на един председател на Върховния съд е по-малко важна от функцията на един министър? Аз смятам, че това е едно подценяване на този факт. (Възгласи в залата)

И нещо друго има, мили мои колеги, в тази държава, която упорито и от дълго време се опитва да бъде правова, все още не сме наясно докъде степента на правовост ще засегне нашия обществен живот. Главният прокурор, председателят на Върховния съд, бил той касационен или административен, са освен администратори и политически фигури. Едно Народно събрание, когато ги избере, ще има право да им отправя въпроси и да иска отчет за тяхната дейност. А това касае всички нас (единични ръкопласкания, подканящи към прекъсване) независимо от нашата политическа принадлежност.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Петър Обретенов за реплика.

128/5.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Действително всеки има правото да се изказва и да аргументира своите становища, но моля да не се злоупотребява с нашето търпение. Имам процедурно предложение $\rightarrow$ нека да гласуваме по предложението. (Оживление в залата) Аз поддържам всички тези аргументи, които ги изказаха колегите, включително и министърът на правосъдието.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: И така - текстът да се прочете още един път и да пристъпим към гласуване.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Именно принципът на разделението на властите води до това предложение. Именно принципът за самостоятелната съдебна власт. Второ - по дефиниция всеки парламент и неговото мнозинство са най-политизирани институции. Трето - искам да ви помоля да вярвате, че Комисията за изработване на проект за Конституция на България измина път на анализи и на убеждаване, който няма защо да се извървява отново тук, в тази зала. Имайте доверие и на начина, и на работа, и на идеите, които предлага, след като толкова широко са разисквани.

Предлагам, господин председател, да гласуваме следното съдържание на ал. 2: "Председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд и главният прокурор се назначават и освобождават от президента на републиката по предложение на Висшия съдебен съвет за срок от 5 години за не повече от два мандата. Президентът не може да откаже назначаването при повторно направено предложение." Това е текстът, който предлагам на гласуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля, пристъпете към упражняване на вашето право на вот.

При 254 гласували - за са 185, против - 33, и въздържали се 36. Има ли две трети? Има. Предложението се приема.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: АLINEя 3: "Съдиите, прокурорите и следователите стават несменяеми след навършване на тригодишен стаж на длъжността, която заемат. Те се освобождават от длъжност при подаване на оставка, при влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление, както и при трайна фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от една година". Ето това е текстът. Бележки по него нямаше, господин председател. Нека

да се премине към гласуването му.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Хубенов, имате думата.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Искам да кажа с едно изречение нещо, което е много важно. То се отнася до трайната фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от една година → това преди гласуването и народните представители, и нашите слушатели трябва да са наясно, че не се касае за жените-майки, който ще излязат в майчинство. Това е много важно.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Гласуваме с това окуражаване на майките.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля, пристъпете към гласуването на ал. 3. Моля, гласувайте!

От 246 гласували - 244 ✓ за, против няма, въздържали се 2. Приема се алинея 3.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: След малко ние ще предложим и една преходна разпоредба, но нека да се формулира добре от работната група на комисията.

От член 138 остана да се разгледа само петата алинея, която остана неразисквана. Чета предложението: "Заседанията на Висшия съдебен съвет се председателствуват от министъра на правосъдието. Той не участва в гласуването" (У) Нека този текст се сложи на гласуване, господин председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля, гласувайте. Не виждам никакви други предложения. Гласувайте така предложения текст. При 247 гласували - 241 за, против 3, въздържали се 3.

алинея 5 на член 138 се приема.

Господин Ганев, прочетете текста на член 139.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Член 139 се предлага в една алинея: "Решенията на Висшия съдебен съвет за назначаване, повишаване, преместване и освобождаване от длъжност на съдии, прокурори и следователи се приемат с тайно гласуване."

РЕПЛИКА ОТ ЗАЛАТА: Добавете "понижават"...

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Карадимов, имате думата.

РОСЕН КАРАДИМОВ: Уважаеми народни представители, уважаеми господин председател! Аз съжалявам, че емоциите толкова надделяха в тази зала и ще се обърна към господин Корнезов с по-спокоен тон да докладва нещата, тъй като ние бяхме уверени, че Комисията 129.2.

за изработване проект за Конституция на България е балансирала много текстове. Аз съм сигурен че е така. Но аз ви питам в член 139, след като изрично и категорично се казва в кои случаи решенията се приемат с тайно гласуване, предложенията, които Висшият съдебен съвет ще прави за председател на Върховния административен съд, Върховния касационен съд и главния прокурор, означава ли от аргумент от противното, че ще бъдат с явно гласуване? Според мен това е грубо нарушение на процедурата и това при положение, че се допусне нарушение. Затова моето предложение е следното за член 139, то е допълнение: "Решенията на Висшия съдебен съвет за назначаване, повишаване, преместване и освобождаване от длъжност на съдии, прокурори и следователи, както и предложението за назначаване на председател на Върховния административен съд, Върховния касационен съд и главен прокурор се приемат с тайно гласуване". Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Първанов, имате думата.

ИВАН ПЪРВАНОВ: Най-напред имам една бележка по доводите на господин Карадимов. В понятията съдии и прокурори тук се включва и председателят на Върховния съд, и на Административния съд, както и главният прокурор. Но онова, което искам да предложа е пак свързано с предишното му предложение след "повишаване" да сложим израза "понижаване" и нещо друго вече - след "тайно гласуване" да се сложи запетая и "по предложение на ръководителите на съответните органи на съдебната власт". Те нека да предлагат пред Висшия съвет кой да бъде преместен, повишен и т.н. Сега някой ще каже - ами това може да стане в Закона за устройство на съдилищата, както и в съответния правилник на Висшия съдебен съвет. Аз обаче смятам, че така, както Висшият съдебен съвет ще предлага на президента да избира председател на Върховния касационен съд, нека тук предложението да бъде или от общо събрание, но най-добре е от ръководителите на органите на съдебната власт.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата господин Александър Янков.

АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ: Господин председател, аз съм съгласен с предложението на господин Росен Карадимов, но мисля, че текстът може да се опрости и може просто да се каже: "Решенията на Висшия 129.3.

съдебен съвет се вземат с тайно гласуване⁽¹⁾. Това е най-краткото, а цялото, другото, което е казано и вместо да се повтаря алинея 2, да се каже: "Както и по алинея 2⁽²⁾ Аз предпочитам по-пестеливия текст. Моля комисията да го има предвид.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Пенев, имате думата.

МИНИСТЪР ПЕНЧО ПЕНЕВ: Господин председателю, аз искам да направя само една аргументация по повод изказването на господин Първанов. Поначало той е прав. Предложенията съгласно проекта на Закона за устройство на съдебната система ще се правят от общите събрания на съответните съдилища - окръжни и апелативни, но това не би следвало да бъде предмет на Конституцията по следното съображение - нещата са доста по-сложни. Първо, по този начин, ако ние го запишем тук, създаваме едно крепостно право - закрепостяваме всъщност кадрите от един район и движението на кадрите само в един район. На практика би следвало да има процедура, която да обявява всички съдийски, прокурорски, следователски места в страната, да дава възможност всички съдии, прокурори да кандидатствуват за тях, да създава процедура за това кандидатствуване в съответните общи събрания на съответните съдилища, след което да се подадат предложенията вероятно чрез министерството, което да ги обобщи във Висшия съдебен съвет. Нещата не са толкова прости, а ако ги заковем, рискуваме да създадем едно закрепостяване на съдебната система по места и по райони, тъй като един председател на окръжен съд познава само кадрите в своя район, например. Затова предлагам това да не го записваме тук, да го оставим в устройствения закон, където му е мястото.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Бъчваров, имате думата.

ВЕНЦИСЛАВ БЪЧВАРОВ: ←

Дами и господа, този член е повече процедурен. Както духовито се изрази един мой колега в залата - Конституцията започва да заприличва на правилник. Аз просто предлагам чл. 139 да отпадне.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Станчев, имате думата.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Думичката "всички" от чисто логическа гледна точка е ^{сигурно на} всеобщност, което означава, че всичко, което следва след нея, се подлага на същия режим. В този смисъл 129.4.

119

всички решения означават в същото време и решения по процедурни въпроси. Така че е възможна следната редакция, отчитайки предложението на господин Янков: "Решенията по персонални въпроси да се вземат с тайно гласуване". Ако някой се смущава от израза "персонални въпроси", то тогава трябва да остане сегашният текст с една добавка - след "следователи" се добавя "както и решения по чл. 137, ал. 2 се приемат с тайно гласуване". Това мисля, че е >най-добрият вариант.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: И така - очакваме сега становището на Комисията за изработване на проект за Конституция на България. Вероятно редакцията е уточнена вече от комисията. Имаше доста предложения.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Предложението е, първо, да помоля господин Първанов и аз на свой ред, тази процедура чрез предложение на съответните съдебни органи - тя не е от конституционен ранг, няма съмнение, че в закона това ще бъде предвидено. Моля за това да не се настоява. Предлага се следният текст: "Решенията на Висшия съдебен съвет, както и предложенията, които той прави по чл. 137, ал. 2, се приемат с тайно гласуване". Дотук текста.

ЯНАКИ СТОИЛОВ (от място): Но задължително трябва да изброим: назначаване, повишаване, преместване...

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: "Решенията на Висшия съдебен съвет за назначаване, повишаване, понижаване, преместване и освобождаване от длъжност на съдии, прокурори и следователи, както и предложенията, които той прави по чл. 137, ал. 2 се приемат с тайно гласуване". Това е текстът, за да бъде по-ясен.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Пристъпваме към гласуване на това предложение. Ако то не набере необходимите гласове, то тогава ще гласуваме предложението на господин Бъчваров. Гласуваме предложението така, както е прочетено. Моля, гласувайте!

От гласували 248 души, от тях за 234, против 9, въздържа-ли се 5. Предложението се приема.

ИВАН ПЪРВАНОВ: Господин председателю, аз поддържах моето предложение, защото твърдо вярвам, че след като Великото Народно събрание приеме Конституцията и се саморазпусне, то ще продължи да действа като обикновено и тогава ние ще приемем Закона за устройство на съдилищата и там отново ще отстоявам 129.5.

позицията си да се ограничава и изобщо да не се дава възможност на изпълнителния орган, в лицето на Министерството на правосъдието да осигурява кадри за съдебната власт. (Ръкопляскания)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Виждам, че текстовете се уточняват. Съвещанието на работната група скоро ли ще свърши?

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Нека да не се създава впечатление, че това е интимен разговор. Става дума за чл. 138, ал. 5, която гласуваме. В текста се казва, че заседанията на Висшия съдебен съвет се председателствуват от министъра на правосъдието, но той не е председател на съвета. И ако него го няма?

ГЛАС ОТ ЗАЛАТА: Един от постоянните членове.

ДОКЛАДЧИК ГИНЬО ГАНЕВ: Именно! Затова се налага да се гласува едно допълнение може би, но нека да го видим в Конституционната комисия, че измежду състава на членовете на Висшия съдебен съвет се избира заместник-председател. Но нека да не прибързваме, защото смисълът е, че това е един равнопоставен колективен орган, в лицето на всички, които са там.

Господа, сега е 12,50, може би, господин председател, да се направи обедната почивка. Конституционната комисия да може да види още веднъж чл. 53, който сега прескочихме и текста във връзка с границите и центровете на териториалните единици. След това ще трябва Конституционната комисия да има време да разгледа Преходните и заключителните разпоредби и отново да се върнем на идеята на лъва с малко по-умерени чувства.

Би трябвало в 15 часа да се продължи, господин председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Продължаваме в 15 часа следобед. Закривам заседанието. (Звъни)

(Закрито в 12 ч. и 45 м.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Николай Тодоров)

ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Гиньо Ганев)

СЕКРЕТАР:

(Иван Хараламбиев)